

AGE OKS: „Ma ei ole üle aasta varvaskingi jalga proovinud.“

Aldo Luud

Kui Age Oks, maailma-klassi priimabaleriin, mullu oma eluraamatut „Liblikalend“ esitles, öeldi, et ta avab selles raamatus oma kirka loojateekonna tagamaid. Jõhvi balletifestivalil rääkis Age taas. Ausalt. Nüüd pole ta laval, vaid on Tallinna balletikooli õpetaja.

„Need asjad ei käi käsikäes, et olid edukas tantsija ja kohe kõige parem pedagoog,“ naeratab Age. „Kui ma aga vaatan enda õpetajat, Tiiu Randviiru, siis on oluline nägemus ja oskus kogemust edasi anda.“

Jõhvi balletifestivalil olid kohal nii Age kui ka Tiiu. Minnevikus õpilane-õpetaja, praegu kaks õpetajat. Kaks priimabaleriini. „Loomulikult olen Tiiu õpetusest oma töös palju asju võtnud, siiani õpin,“ tunnistab Age. „Pedagoog jääb alati õppima läbi laste. Aga loomulikult olen õppinud sellest ajast, mil ma tantsisin. Minu kogemused, erinevad inimesed, kellelt olen õppinud – eks mul ole ka pagas kaasas.“

Inglise rahvusballetis end üles töötanud Age meenutab, et esimene trupp, kus ta omal ajal töötas, oli rändav. Ühelt laval teisele. „See andis väga hea baasi tulla toime igasugustes tingimustes ja iga ilmaga,“ muigab

PRIMABALERIINIDE KOHTUMINE: Jõhvi balletifestivalil kohtusid taas kaks priimat – Tiiu Randviir (vasakul) ja Age Oks. Õpetaja ja õpilane. Nüüdseks – õpetajad mõlemad.

ta nüüd. „See kõik tugevdas. Pärast oli juba palju lihtsam. Kogemused kasvavad.“ Kasvatasid nii, et Age Oksast ja Toomas Edurist said printsess Diana lemmiktantsijad. Pole ka ime – too paar oli laval täiuslik. Ka printsess Diana mälestuskontserdil, kus lava oli libe kui jää. Nad tantsisid. Täiuslikult.

Nüüd, kui Age Oks ei ole enam Agnes Oaks – nii oli brittidele suupärasem –, tuleb tema emotsionaalne laeng mitte publikult, vaid õpilastelt. Eelkõige aga armastusest oma elukutse vastu. „See on midagi nii erilist,“ tõdeb Age. „Kui

suudad midagi edasi anda, mis jõuab su õpilasteni, on motiveeriv. Minu elukutse on olnud minu hing. Alati!“

Viimati pani priimabaleriin Age varvaskingad jalga siis, kui tema raamatu „Liblikalend“ fotosid tehti. Leebelt öeldes ammu. „Ma ei ole üle aasta varvaskingi jalga proovinud,“ naerab Age. „Mul on varvaskingad alles, neid paare ikka jagub. Mul on isegi uusi varvaskingi, mis jäidki kasutamata. Ent on ka need, mis on sisse kantud ja need on minu jaoks kõige väärtuslikumad. Etendustest, kus ma tantsisin.“ **AIGI VIIRA**

Jõhvi balletifestival tõi kohalikku kontserdimajja kok

AIGI VIIRA

aigi.viira@ohtuleht.ee

„Täpne,“ tõdeb endine rahvusopera Estonia priimabaleriin Tiiu Randviir Ohtulehe fotograafi Stanislav Moškovi fotoseeriast „Rahvusballett karantiinis“ vaadates. Age Oks, endine inglise rahvusballeti priimabaleriin, lisab piltniku kiituseks, et viimne kui varvasirutus ja randmehoiak on neil fotodel täiuslik: „Tantsijad ju on väga tundlikud iga liigutuse suhtes – neil fotodel on kõik perfektne.“

Täpselt samaoodi kui Eesti teatrid passisid vahelduva eduga isolatsioonis, oli ka see näitus kolmveerand aastat karantiinis. Rahvusopera seintel. Nüüd pääses see lõpuks ometi pealinna väljale.

Möödunud aasta 5. juunil ilmus Ohtulehes Stanislavi fotovaatlus „Rahvusballett karantiinis“. Ehk see jäanukski lehelooks, kui poleks sündinud idee luua näitus. Esmalt rahvusoperaisse. Sealt edasi juba üle Eesti. Koroonatuli vahele, kuid nüüd sai see sama näitus ka koroonapiirangutest vabaks. Seni püsis rahvusoperaisse. „Mul on õndselt hea meel, et see näitus jõudis Jõhvi kontserdimajja,“ ütles Jõhvi kontserdimaja juht Piia Tamm Jõhvi balletifestivalil, kui tiivad selga saanud näitus avati. Nüüd on tööpooldest kunstfotod rahvusoperaari kümnest balletitantsijast vaatamiseks Jõhvis.

„Kas keegi üldse laseb mind enda koju?“

Selleks, et kõnelda, kuidas näitus alguse sai, tuleb liikuda esimesse karantiini mullu kevadel. „Minu plaan oli teha lihtsalt lehelugu,“ tunnistab Stanislav. „Minu mõte oli see, et tuleb teha fotosid artistide kodudes. Oli karantiin. Oli pandeemia esimene laine. Tahtsin proovida, kas keegi üldse laseb enda koju, ja ega ma uskunud, et keegi nõus on. Saatsin oma mõtted rahvusoperaisse ja nemad ütlesid: „Dava, teeme!“ Kümme balletiartisti olid ometigi valmis pöörase projektiga. Raske aja kiuste. Pikad fotosessioonid, millega Stanislav välja tuli, tegid neile rõõmu. Nüüdseks on näitusel igast artistist kaks fotot, mis on trükitud ühe meetri kõrgusele ja kahe meetri laiusele kangale. Ilu pärast. „Fotokangaste suurus oli selle projekti puhul väga oluline,“ selgitab Stanislav. „Suurus annab juurde soliidust ja võimsust.“

Iga tantsija pildistamiseks oli kavandatud kaks tundi ja ühele päevale oli plaanitud kaks fotosessiooni. „Sellised päevad osutusid küllaltki pingelisteks. Kõigepealt saime tuttavaks, ma rää-

Vaade näitusele „Rahvusballett karantiinis“.

MARIA SELETSKAJA: „Viskasin oma varvaskingad ära.“

Aldo Luud

„Eestist kolisin ära aastal 2005, läksin Berliini, sealt Zürichisse ja lõpuks Antwerpeni,“ muigab rahvusopera endine priimabaleriin Maria Seletskaja. Tal on nüüdseks uus elu, mis kõlksub kokku lavaminevikuga. Ta on end pühendanud balletietenduste dirigenditööle.

Maria kunagised varvaskingad pole isegi mitte kapriiulil. „Viskasin oma varvaskingad ära,“ naerab ta. „Milleks neid hoida? Need on ju higi täis!“

Tegevantsijana lavaga lõpparve teinud Maria on nüüd Kanada rahvusballeti külalisdirigenti. Varem oli ta Eesti üks edukamaid priimabaleriine. Lavakarjäär sai otsa. Maria enda tahtel. Dirigenditöö tundus kutsuvam. Aastal 2009 tegi ta ametliku dirigendidebüüdi Toronto Kanada rahvusballetis, kus juhatas „Giselle“ etendust. Nüüd on Maria Eesti muusika- ja teatriakadeemia magistrant. Balleti dirigeerimise alal. „See on üks ebataoline ja väga harva eettulev nähtus, kui üks baleriin tahab üldse muusikuse hakata ja dirigendiks,“ ütles Maria õpetaja Paavo Järvi juba toona, kui Maria karjääri muutis. Järvi uskus sedagi, et priimabaleriini ootab dirigendina ees suur tulevik.

Maria kogemus on hiiglaslik. Ta on Tallinna balletikooli ja Peterburi Vaganova-nimelise balletiakadeemia vilistlane. Ta on olnud rahvusopera Estonia, Berliini rahvusopera, Zürichi Balleti ja

DIRIGENT: Endine priimabaleriin Maria Seletskaja on pühendanud balletietenduste dirigenditööle.

Flaami kuningliku balleti tantsija. 2018. aastal lõpetas Maria balleti karjääri, et pühenduda dirigeerimisele. Viimastel balletiaastatelgi oli Maria Stuttgardi balleti asedirektori; Stuttgardis debüteeris ta dirigendina aprillis 2017. Kõlab uskumatu? Võimalik, aga see on puhas tõsi.

„See on niivõrd peen matemaatika, mida on raske seletada,“

lausub Maria, kes püüab oma oskusi ja kogemusi magistratöösse võimalikult selgelt kirja panna. „See on hingamine, liigutuste tajumine. Ma olen ju kõike seda, mida dirigendina juhatan, ise tantsinud. Sestap vaatan seda, mida tantsijal on vaja. Tempo, mida sa eile tegid juhataes, võib täna olla liiga kiire. Võimalik, et tantsija on väsinud. Võimalik, et mulle kui endisele baleriinile on balletietenduste juhatamine kergem kui teistele dirigentidele.“

Marial on tavaks saaliproovis tantsijatele südamele panna, et nemad võiks oma tööd teha nii, nagu neil on mugav ja tema tuleb dirigendina järele. „Tantsijad proovivad ennast alati nii sättida, et nad oleksid dirigendi taktikepi all, aga mina leian, et nad peaksid niimoodi tantsima, et neil oleks mugav – siit leiame ka konsensuse.“

Narva-Jõesuust pärit talent on saanud vett ja vilet nii balletilaval kui ka dirigendiõpinguil. Nüüd on ta Kanada rahvusballeti külalisdirigent. Et ta on üle pika aja Eestis tagasi ja käib koolis, siis on ta kutsunud dirigeerima ka oma koduteatrisse. Oktoobris dirigeerib Maria rahvusoperaisse „Luikede järve“. Südamest.

Jõhvi balletifestivalil esitles Maria aga koreograafina oma lühiballetti „Stringendo“. Eesti esmaettekandel osalesid meie rahvusballeti tantsijad Ksenia Seletskaja, Laura Maya Rosiers, Hidetora Tabe ja Marcus Nilson. **AIGI VIIRA**

STANISLAV MOŠKOV: „Plaan oli teha

kisid veel kord oma projekti lah- ti, pärast mida tegi tantsija kerge soojendustrenni ja siis läks pildistamiseks,“ kirjeldab Stanislav. „Minu jaoks oli huvitav just see, et ma ei pildistanud neid proovisessiooni. „Sellised päevad osutusid küllaltki pingelisteks. Kõigepealt saime tuttavaks, ma rää-

lused harjutamiseks äärmiselt erinevad. Küll aga said kõik soovijad kodus kasutada balletipõrandat tükk, et ei oleks libe, nagu kodus põrand võib olla.“

„Keegi ei jäänud haigeks,“ meenutab Stanislav toonaseid pildistamissessioone, kui artistidel külas käis. „Töö jätkus juba sel kom-

Prints Edward kommente

Elizabeth II noorim poeg prints Edward ütles CNNi intervjuus oma seisukoha prints Harry ja ülejäänud pere sassisuhete asjus.

Paar tundi enne CNNi eksklusii- viintervjuud prints Edwardiga olid Harry ja tema naine Meghan sunnitud avalikult ümber lükkama

Prints Harry koos isa ja lelega oma vanaisa prints Philipi matustel.

BBC väite, et nad polnud küsinud kuningannalt luba tema lapsepõlveaegse hellitusnime Lilibet panekuks oma vastsündinud tütrele. Harry on viimase aja intervjuudes oma peret teravalt kritiseerinud, öeldes, et teda ja rasedat Meghanit ei kaitstud ajakirjanduse eest. Kui Harry onult prints Edwardilt uuriti praeguste perepingete kohta, vastas too, et olukord on väga kurb.

„Teate, me oleme kummalisel kombel kõik selles seisus varem

AFP/Scanpix